GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2016 m. balandžio 7 d.[1]

Byla C-673/13 P

Europos Komisija
prieš

Stichting Greenpeace Nederland ir Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)

„Apeliacinis skundas — Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 — Galimybė susipažinti su institucijų dokumentais — Reglamentas (EB) Nr. 1367/2006 — Galimybė susipažinti su informacija apie aplinką — Informacija apie emisiją į aplinką — Dokumentai, susiję su pirmuoju leidimu pateikti rinkai veikliąją medžiagą glifosatą — Atsisakymas suteikti dalį informacijos — Neigiamo poveikio fizinio ar juridinio asmens komerciniams interesams pavojus — Svarbesnis visuomenės interesas“

I – **Įžanga**

1. Glifosatas – tai viena iš dažniausiai naudojamų augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų. Jo likučių randama maisto grandinėje, neseniai jų rasta vokiškame aluje. Tik nesutariama, ar ši veiklioji medžiaga sukelia vėžį. Todėl nekeista, kad *Greenpeace* ir *Pesticide Action Network Europe* (*PAN Europe*) jau kurį laiką stengiasi gauti galimybę susipažinti su dokumentais dėl leidimo naudoti šią veikliąją medžiagą augalų apsaugos produktuose.

2. Komisija leido susipažinti su dalimi atitinkamų dokumentų, tačiau, saugodama atitinkamų ūkio subjektų komercinius interesus, kitų dokumentų nepateikė. Bendrasis Teismas vis dėlto nusprendė, kad ir nepateikti dokumentai yra susiję su emisija į aplinką, todėl preziumuojama, kad visuomenė labai suinteresuota su jais susipažinti.

3. Todėl šiame apeliaciniame procese reikia išsiaiškinti, ką reikia laikyti informacija apie emisiją į aplinką.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Tarptautinė teisė*

4. Teisė susipažinti su informacija apie aplinką įtvirtinta Konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais[2] (toliau – Orhuso konvencija), kurią Bendrija pasirašė 1998 m. birželio 25 d. Orhuse (Danija)[3].

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — OL L 124, 2005, p. 4.

3 — Priimta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB, OL L 124, p. 1.

5. Konvencijos 4 straipsnio 4 dalies d punkte reglamentuojamas prašymo suteikti informacijos apie aplinką atmetimas dėl komercinių ir pramoninių paslapčių:

„Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jeigu tokios informacijos paskelbimas darytų neigiamą įtaką:

a)–c) <…>

d komercinės ir pramoninės informacijos konfidencialumui teisėtų ekonominių interesų apsaugai, kai tokią apsaugą reglamentuoja įstatymai. Pagal šią sistemą su teršalų išmetimais į aplinką susijusi informacija yra teikiama visuomenei;

<…>“

6. Komercinių paslapčių, pateiktų valdžios institucijoms, apsauga taip pat reglamentuojama TRIPS sutarties [4] 39 straipsnio 3 dalyje:

„Valstybės narės, reikalaudamos, kad farmacijos ar žemės ūkio chemijos produktų, turinčių naujų cheminių junginių, sankcionavimui būtų pateikiama komercinė paslaptis apie bandymą ar būtų teikiami kitokie duomenys, kuriems sudaryti reikia daug pastangų, gina tokius duomenis nuo nesąžiningo tų duomenų komercinio panaudojimo. Be to, valstybės narės gina tokius duomenis, neleisdamos jų atskleisti, išskyrus tuos atvejus, kai būtina juos atskleisti siekiant apsaugoti visuomenę, arba nebent imamasi tokių priemonių siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų saugomi nuo nesąžiningo komercinio panaudojimo.“

B – *Sąjungos teisė*

1. Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001

7. Reglamente Nr. 1049/2001 [5] nustatomi EB 255 straipsnyje numatytos teisės susipažinti su Europos Sąjungos institucijų dokumentais principai, sąlygos ir apribojimai.

8. Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžiamos šios teisės ribos:

„2. Institucijos nesuteikia galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių atskleidimo nukentėtų apsauga:

— komercinių fizinių arba juridinių asmenų interesų, įskaitant intelektinės nuosavybės,

— <…>

— <…>

nebent atskleidimo reikalautų viršesnis viešasis interesas.“

4 — Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba. Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties, kuri buvo pasirašyta 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše ir patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80), 1 C priedas.

5 — 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331).

2. Orhuso reglamentas

9. Orhuso reglamentas [6] įgyvendina Orhuso konvenciją Sąjungos institucijų atžvilgiu. Orhuso reglamento 6 straipsnio 1 dalyje šiuo tikslu pakeičiamos Reglamente Nr. 1049/2001 numatytos teisės susipažinti su dokumentais išimtys dėl informacijos, susijusios su emisija į aplinką:

„Kiek tai susiję su Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pirma ir trečia įtraukomis, išskyrus tyrimus, ypač tuos, kurie vykdomi dėl galimų Bendrijos teisės pažeidimų, laikoma, kad svarbesnis visuomenės interesas atskleisti informaciją yra tuomet, kai informacija, kurios prašoma, yra susijusi su dujų ar teršalų išmetimu į aplinką. Dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnyje nustatytų kitų išimčių atsisakymo pagrindai aiškinami ribotai, atsižvelgiant į visuomenės interesą atskleisti informaciją, ir į tai, ar informacija, kurios prašoma, susijusi su dujų ar teršalų išmetimu į aplinką.“

3. Direktyva dėl augalų apsaugos produktų

10. Direktyvoje dėl augalų apsaugos produktų [7] pirmiausia buvo reglamentuojamas augalų apsaugos produktų registravimas, pateikimas rinkai, naudojimas ir kontrolė, taip pat veikliųjų medžiagų pateikimas rinkai ir kontrolė. Valstybės narės dėl augalų apsaugos produktų turi suteikti autorizaciją. Tai gali būti atlikta tik prieš tai ištyrus jų poveikį.

11. Per autorizacijos procedūrą pateiktos informacijos apsauga reglamentuojama 14 straipsnyje:

„Valstybės narės ir Komisija, nepažeisdamos [Direktyvos dėl informacijos apie aplinką [8]], užtikrina, kad pareiškėjų pateikta informacija, susijusi su pramoninėmis ir komercinėmis paslaptimis, būtų laikoma paslaptyje, jeigu to prašo pareiškėjas, norintis, kad veiklioji medžiaga būtų įrašyta į I priedą arba įregistruotas augalų apsaugos produktas, ir valstybė narė arba Komisija patvirtina, kad pareiškėjo prašymas garantuojamas [pritaria pareiškėjo prašymo pagrindimui].“

Slaptumo nuostata netaikoma:

<…>“

12. Direktyvoje 2001/99/EB [9] Komisija, remdamasi Direktyva dėl augalų apsaugos produktų, autorizavo veikliąją medžiagą glifosatą.

4. Reglamentas dėl augalų apsaugos produktų

13. Nuo 2011 m. birželio 14 d. galioja Reglamentas dėl augalų apsaugos produktų [10] (pagal jo 84 straipsnį), kuris pakeičia Direktyvą dėl augalų apsaugos produktų.

6 — 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, p. 13).

7 — 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 332).

8 — 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375).

9 — 2001 m. lapkričio 20 d. Komisijos direktyva, iš dalies keičianti Tarybos direktyvos 91/414 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką I priedą, kad būtų įrašytos veikliosios medžiagos glifosatas ir metil-tifensulfuronas (OL L 304, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 34 t., p. 182).

10 — 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, p. 1).

14. Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 39 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Tyrimai yra svarbi investicija. Ši investicija turėtų būti apsaugota siekiant skatinti mokslinius tyrimus. Todėl vieno pareiškėjo valstybėje narėje pateikti bandymai ir tyrimai, išskyrus bandymus ir tyrimus su stuburiniais gyvūnais, kurių duomenimis privaloma dalintis, turėtų būti apsaugoti, kad jų nenaudotų kitas pareiškėjas. Tačiau tokios apsaugos laikotarpis turėtų būti ribojamas, kad būtų sudarytos galimybės konkuruoti. Be to, apsaugoti turėtų būti tik tie tyrimai, kurie yra tikrai reikalingi siekiant reglamentavimo tikslų, kad būtų užkirstas kelias pareiškėjams dirbtinai ilginti apsaugos laikotarpį pateikiant naujus tyrimus, kurie nebūtini. Verslo subjektams, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, turėtų būti suteikiamos tokios pat galimybės patekti į rinką.“

15. Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 41 konstatuojamojoje dalyje aptariamas prašymo pateikti informaciją klausimas. Joje nustatyta:

„Valstybės narės, Komisija ir Tarnyba taiko skirtingas taisykles, susijusias su galimybėmis susipažinti su dokumentais ir jų konfidencialumu, todėl tikslinga aiškiau išdėstyti nuostatas dėl galimybių susipažinti su tų institucijų turimuose dokumentuose pateikta informacija ir dėl tų dokumentų konfidencialumo.“

16. Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 63 straipsnio 2 dalyje patikslinama, kokią informaciją paskelbus paprastai sumažėtų saugotinų interesų apsauga:

„Paprastai laikoma, kad atitinkamo asmens komercinių interesų ar asmens privatumo ir neliečiamumo apsauga sumažinama atskleidus informaciją, susijusią su:

a) gamybos metodu;

b) veikliosios medžiagos priemaišų specifikacija, išskyrus toksikologiniu, ekotoksikologiniu ar aplinkos aspektu svarbiomis laikomas priemaišas;

c) veikliosios medžiagos, įskaitant priemaišas, gamybos siuntų rezultatais;

d) pagamintoje veikliojoje medžiagoje esančių priemaišų analizės metodais, išskyrus metodus, taikomus toksikologiniu, ekotoksikologiniu ar aplinkos aspektu svarbiomis laikomoms priemaišoms;

e) gamintojo ar importuotojo ir pareiškėjo ar autorizacijos turėtojo ryšiais;

f) informacija apie visą augalų apsaugos produkto sudėtį;

g) asmenų, susijusių su bandymais su stuburiniais gyvūnais, vardais ir pavardėmis bei adresais.“

17. Tačiau pagal Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 63 straipsnio 3 dalį 63 straipsnis neturi poveikio Direktyvai dėl informacijos apie aplinką.

18. Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 80 straipsnyje yra pateiktos įvairios pereinamojo laikotarpio nuostatos, tarp jų ši 5 dalies nuostata:

„Sprendimai dėl paraiškų dėl augalų apsaugos produktų autorizacijos:

a) pagal Direktyvos 91/414/EEB 4 straipsnį, kurias valstybės narės dar nagrinėja arba

b) kurias reikia pakeisti ar panaikinti, įtraukus jas į Direktyvos 91/414/EEB I priedą arba po patvirtinimo pagal šio straipsnio 1 dalį,

2011 m. birželio 14 d. priimami remiantis iki tos dienos galiojusia nacionaline teise.

Priėmus tokį sprendimą, taikomas šis reglamentas.“

19. Pagal Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 84 straipsnio 1 dalį jis įsigaliojo dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, t. y. 2009 m. gruodžio 14 d. Šioje nuostatoje taip pat numatyta, kad šis reglamentas taikomas nuo 2011 m. birželio 14 d.

III – **Faktinės aplinkybės ir administracinė procedūra**

20. 2010 m. gruodžio 20 d. *Stichting Greenpeace Nederland* ir *PAN Europe* paprašė Komisijos leisti susipažinti su įvairiais dokumentais dėl pagal Direktyvą 91/414 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką 2001 m. išduoto pirmojo leidimo pateikti rinkai glifosatą kaip veikliąją medžiagą.

21. Pasitarusi su Vokietija, valstybe nare, kurios valdžios institucijos Komisijai parengė pirmąjį leidimą, 2011 m. rugpjūčio 10 d. Komisija šį prašymą iš dalies atmetė. Leidus susipažinti su dokumentais, kuriuos atsisakyta pateikti, būtų pakenkta komerciniams interesams tų ūkio subjektų, kurie pateikė tuos dokumentus norėdami gauti pirmąjį leidimą. Komisija paaiškino, kad, nors glifosato gamybos metodas iš principo yra žinomas, tačiau nėra žinomi konkretūs atitinkamų gamintojų metodai. Šiuos metodus būtų galima nustatyti remiantis produkto priemaišomis ir jo tikslia sudėtimi. Nėra nustatyta, kad egzistuotų svarbesnis visuomenės interesas susipažinti su šiais dokumentais. Ypač pabrėžta, kad juose pateikiama informacija nėra susijusi su emisija į aplinką.

IV – **Dėl skundžiamo Bendrojo Teismo sprendimo**

22. Stichting Greenpeace Nederland ir *PAN Europe* Bendrajam Teismui apskundė šį sprendimą.

23. Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą Komisijos sprendimą tiek, kiek juo atsisakoma leisti susipažinti su dokumentais, kurie yra susiję, pirma, su visų veikliojoje medžiagoje, apie kurią pranešė kiekvienas ūkio subjektas, nurodytų priemaišų „tapatybe“ ir kiekiu, antra, su atskirose partijose esančiomis priemaišomis ir su minimaliu, vidutiniu ir maksimaliu tų priemaišų kiekiu ir, trečia, su ūkio subjektų sukurtų augalų apsaugos produktų sudėtimi [11].

24. Bendrasis Teismas iš pradžių konstatavo, kad Reglamento (EB) Nr. 1367/2006 6 straipsnio 1 dalimi pagrindžiama teisinė prezumpcija, kad visuomenės interesas atskleisti informaciją, susijusią su emisija į aplinką, nusveria komercinį interesą išsaugoti jos konfidencialumą. Be to, Bendrasis Teismas nusprendė, kad minėta informacija yra susijusi su emisija į aplinką.

V – **Dėl proceso šalių reikalavimų**

25. 2013 m. gruodžio 17 d. Komisija pateikė apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo. Ji prašo:

1) panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą;

2) pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnį arba pačiam paskelbti galutinį sprendimą dėl ieškinio pirmojo ir trečiojo pagrindų, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl tų ieškinio pagrindų;

11 — Sprendimas *Stichting Greenpeace Nederland ir PAN Europe / Komisija* (T-545/11, EU:T:2013:523).

3) priteisti iš kitų apeliacinio proceso šalių bylinėjimosi išlaidas.

26. Stichting Greenpeace Nederland ir *PAN Europe* savo ruožtu prašo:

1) atmesti apeliacinį skundą;

2) priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

27. Teisingumo Teismo pirmininkas leido Vokietijai įstoti į bylą Komisijos pusėje, o 2015 m. kovo 3 d. nutartimis leido įstoti į bylą *European Crop Protection Association*, *CropLife International*, *CropLife America Inc.*, *National Association of Manufacturers of the United States of America* ir *American Chemistry Council Inc.*, *European Chemical Industry Council* ir *European Crop Care Association* palaikyti Komisijos reikalavimų. Jos dalyvavo rašytinėje proceso dalyje ir (išskyrus Vokietiją) teismo posėdyje.

28. 2016 m. vasario 4 d. teismo posėdyje į bylą *Stichting Greenpeace Nederland* ir *PAN Europe* pusėje įstojo Švedija.

VI – **Vertinimas**

29. Komisija apeliaciniame skunde ginčija Bendrojo Teismo pateiktą Reglamento (EB) Nr. 1367/2006 6 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio išaiškinimą. Pagal šią „išlygą dėl emisijos“, pirmiausia dėl komercinių paslapčių, svarbesnis visuomenės interesas atskleisti informaciją yra tuomet, kai informacija, kurios prašoma, yra susijusi su emisija į aplinką.

30. Tačiau Bendrasis Teismas daugiausia remiasi požiūriu, kurį jau išreiškiau išvadoje byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* dėl Direktyvos dėl informacijos apie aplinką 4 straipsnio 2 dalies ketvirto sakinio išaiškinimo. Šioje nuostatoje yra Orhuso reglamento 6 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį atitinkanti išlyga dėl emisijos. Remiantis mano tuo metu išreikštu požiūriu, informacija apie emisiją į aplinką laikytina ir informacija apie medžiagas, kurios išleidžiamos į aplinką, ir informacija apie tokio išleidimo pasekmes [12]. Tačiau Teisingumo Teismas pozicijos šiuo klausimu dar neišreiškė.

31. Todėl norėčiau iškart aiškiai pasakyti, kad Komisijos apeliacinio skundo pagrindo pirmoje ir trečioje dalyse pateiktos pretenzijos manęs neįtikina. Pirmoje dalyje kalbama apie įvairių nuostatų dėl teisės susipažinti su dokumentais sisteminį ryšį, pagrįstą Reglamentu Nr. 1049/2001, Orhuso reglamentu ir Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalimi (nagrinėjama A skirsnyje). Trečia dalis susijusi su įvairių pagrindinių teisių vertinimu ir TRIPS sutartimi (nagrinėjama B skirsnyje).

32. Tačiau apeliacinio skundo antra dalis, kurioje nagrinėjamos atskiriems sektoriams taikomos fitosanitarijos teisės aktų normos, mane skatina persvarstyti savo poziciją, nes Komisija remiasi Reglamento dėl augalų apsaugos produktų nuostatomis, kurios *ratione temporis* nebuvo nagrinėtos byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (nagrinėjama C skyriuje).

12 — Mano išvada byloje *Stichting Natuur en Milieu* (C-266/09, EU:C:2010:546, 93–95 punktai).

A – *Dėl nuostatų, kuriose įtvirtinta galimybė susipažinti su informacija, sisteminio ryšio*

33. Priešingai, nei nustatyta Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalyje, Komisija tiksliai nenurodo, kuriuos skundžiamo sprendimo punktus ji ginčija apeliacinio skundo pirmoje dalyje. Ji savo argumentų pabaigoje nurodo kai kuriuos punktus, būtent 53, 57, 69 ir 71 punktus, tačiau ši nuoroda skirta tik tariamai silpnai Bendrojo Teismo pozicijai iliustruoti. Vis dėlto atidžiai perskaičius Komisijos argumentus ir skundžiamą sprendimą galima suprasti, ko siekia Komisija. Todėl Teisingumo Teismas neturėtų atmesti šios apeliacinio skundo pagrindo dalies kaip nepriimtinos.

1. Dėl komercinių paslapčių apsaugos praktinio veiksmingumo

34. Komisija remiasi argumentu, kad kiekviena medžiaga kada nors išmetama į aplinką. Todėl ji laikosi nuomonės, kad preziumuojamas svarbesnis visuomenės interesas atskleisti informaciją, kuri susijusi su emisija į aplinką, turėtų būti aiškinamas siaurai. Kitu atveju praktiškai nebeveiktų teisės susipažinti su informacija išimtys, kurias privalomai nusveria toks svarbesnis interesas. Todėl Komisija norėtų šią prezumpciją apriboti iki informacijos apie faktinę emisiją, kurią išmeta tam tikri įrenginiai.

35. Kalbant apie šį požiūrį reikia pripažinti, kad ne bet koks informacijos ir medžiagų išmetimo į aplinką ryšys jau gali suponuoti išlygos dėl emisijos taikymą. Šiuo atveju kalbama veikiau apie informaciją apie patį išmetimą [13]. Tačiau ši išlyga apima informaciją, susijusią su išmetimo pasekmėmis, kaip antai augalų apsaugos produkto likučių tyrimais [14]. Ši informacija susijusi su išmestų medžiagų savybėmis.

36. Jei išlyga dėl emisijos suprantama taip, tuomet išimtis, leidžianti išsaugoti komercines paslaptis, priešingai, nei teigia Komisija, nėra neveiksminga. Iš principo ji ir toliau gali būti taikoma informacijai, susijusiai su medžiagų tvarkymu prieš jas išmetant. Išlyga dėl emisijos galėtų būti taikoma tik tuomet, jei iš tokios informacijos būtų galima spręsti apie išmestos medžiagos savybes.

2. Dėl išlygos dėl emisijos taikymo „teorinei“ emisijai

37. Remdamasi mano išvada byloje *Ville de Lyon* Komisija toliau teigia, kad išlyga dėl emisijos apima tik faktinę, o ne teorinę emisiją. Tačiau pateikta informacija susijusi ne su faktine emisija.

38. Tiesa, toje išvadoje išreiškiau nuomonę, kad komercinių paslapčių apsauga užbaigiama tik tada, jei į aplinką išleidžiamos medžiagos, susijusios su konfidencialia informacija [15].

39. Beje, pati informacijos apie aplinką sąvoka, kiek tai susiję su emisija, reikalauja, kad emisija darytų arba galėtų daryti įtaką aplinkos elementams pagal Orhuso reglamento 2 straipsnio d punkto ii papunktį. Jei bet kuriuo atveju galima teorinė įtaka, tuomet normos dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką net netaikomos.

40. Todėl galima pritarti Komisijai, kad informacija apie teorinę emisiją nepatenka į išlygos dėl emisijos taikymo sritį.

41. Tačiau autorizuoti augalų apsaugos produktai paprastai pagal savo paskirtį yra išmetami į aplinką. Todėl galima daryti prielaidą, kad informacijoje apie jų autorizaciją yra nurodyta ne teorinė emisija.

13 — Mano išvada byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (C-266/09, EU:C:2010:546, 93 punktas). Taip pat žr. mano išvadą byloje *Ville de Lyon* (C-524/09, EU:C:2010:613, 73 ir 74 punktai)

14 — Mano išvada byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (C-266/09, EU:C:2010:546, 93 punktas).

15 — Mano išvada byloje *Ville de Lyon* (C-524/09, EU:C:2010:613, 73 ir 74 punktai).

3. Dėl apsiribojimo emisija iš įrenginių

42. Galiausiai Komisija norėtų augalų apsaugos produktų išmetimą visiškai išbraukti iš išlygos dėl emisijos taikymo srities ir apriboti jį iki emisijos iš įrenginių.

43. Toks požiūris nėra pagrįstas Orhuso reglamento tekstu, nes jame neapribojama emisijos sąvoka iki emisijos iš įrenginių ir nenurodomos kitos direktyvos, kuriose pateikiama tokia emisijos sąvoka.

44. Komisija grindžia išlygos dėl emisijos apribojimą iki įrenginių emisijos Orhuso konvencijos taikymo vadovu. Iš pradžių jame buvo siūloma taikant Orhuso konvencijos išlygą dėl emisijos naudoti TIPK direktyvos [16] 2 straipsnio 5 punkte pateiktą apibrėžtį [17]. Antrajame leidime [18] nurodoma tokia pat emisijos apibrėžtis kaip ir Direktyvos dėl pramoninių išmetamų teršalų [19] 3 straipsnio 4 punkte. Abi apibrėžtys apriboja emisijos sąvoką iki išmetimo iš įrenginių.

45. Vadovą galima laikyti paaiškinamuoju dokumentu, kuris, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, kartu su kitais atitinkamais argumentais gali būti naudojamas aiškinant konvenciją. Tik jame pateikiama analizė nėra privaloma ir neturi tos norminės reikšmės, kuri suteikiama Orhuso konvencijos nuostatoms [20].

46. Nagrinėjant šį klausimą pažymėtina, kad vadove nėra nurodytos priežastys, kodėl turėtų būti taikoma būtent TIPK direktyvos ir Direktyvos dėl pramoninių išmetamų teršalų sąvoka. Panašiai būtų galima remtis, pavyzdžiui, apibrėžtimi pagal Direktyvos dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą [21] 2 straipsnio 8 punktą, kuriame nustatant emisijos šaltinį svarbiausiu laikomas ne įrenginys, bet tai, ar emisija atsirado dėl žmogaus veiklos.

47. Be to, nėra jokio konkretaus ryšio tarp TIPK direktyvos ir Direktyvos dėl pramoninių išmetamų teršalų ir teisės susipažinti su informacija apie aplinką, kuris pateisintų su įrenginiais susietos emisijos apibrėžties perkėlimą. Tiesa, TIPK direktyva ir atitinkami Direktyvos dėl pramonės išmetamų teršalų skirsniai padeda įgyvendinti Orhuso konvenciją [22]. Tik Orhuso konvencijos nuostatų, susijusių su įrenginiais, taikymo sritis yra gerokai siauresnė už teisės susipažinti su informacija apie aplinką taikymo sritį.

48. Atidžiau panagrinėjus Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalies d punkte įtvirtintą išlygą dėl emisijos matyti, kad emisijos apribojimas iki įrenginių emisijos netgi prieštarauja iškeltam tikslui. Pagal ją visuomenei yra teikiama su aplinkos apsauga tiesiogiai susijusi informacija apie teršalų išmetimą į aplinką. Poveikio aplinkai aspektu nesvarbu, ar emisija yra iš įrenginių. Pagalvokime, pavyzdžiui, apie su transportu susijusią emisiją [23]. Todėl vadove iš karto prieš pateikiant nuorodą į Direktyvoje dėl pramoninių išmetamų teršalų įtvirtintą emisijos sąvoką konstatuojama, kad iš principo bet kokia informacija apie emisiją turėtų patekti į konvencijos išlygos dėl emisijos taikymo sritį [24].

49. Todėl ir šis argumentas nepagrįstas.

16 — 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyva 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (OL L 257, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 80).

17 — S. Stec, S. Casey-Lefkowitz, J. Jendrośka *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*, New York 2000, p. 60 (leidinio prancūzų kalba p. 76).

18 — J. Ebbesson, H. Gaugitsch, M. Miklau, J. Jendrośka, S, Stec, F. Marshall *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*, 2-asis leidimas, 2014, p. 88.

19 — 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, p. 17).

20 — Sprendimai *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 36 punktas) ir *Solvay ir kt.* (C-182/10, EU:C:2012:82, 27 punktas).

21 — 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, p. 56; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 8 t., p. 357).

22 — Žr. Direktyvos dėl pramonės išmetamų teršalų 27 konstatuojamąją dalį.

23 — Žr. mano išvadą byloje *Stichting Natuur en Milieu* (C-266/09, EU:C:2010:546, 90 punktas).

24 — *Ebbesson ir kt.*, minėta 18 išnašoje, p. 88.

B – *Dėl pagrindinių teisių ir TRIPS sutarties*

50. Apeliacinio skundo pagrindo trečioje dalyje Komisija teigia, kad skundžiamo sprendimo 44 ir 45 punktuose nepakankamai atsižvelgta į atitinkamų ūkio subjektų pagrindines teises ir į TRIPS sutartį. Juose Bendrasis Teismas atmetė išlygos dėl emisijos aiškinimą pagal pagrindines teises ir TRIPS sutartį, nes tai prieštarautų išlygos tekstui. Beje, iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad griežta šių punktų formuluotė remiasi Teisingumo Teismo pavyzdžiu byloje *Interseroh Scrap and Metals Trading*, kur buvo kalbama apie tai, ar pareiga teikti informaciją atliekų transporto srityje turėtų būti apribota siekiant apsaugoti komercines paslaptis [25].

51. Komisijos pateikta šio punkto kritika pagrįsta neteisingu skundžiamo sprendimo supratimu. Šiais argumentais Bendrasis Teismas tik tvirtina, kad išlyga dėl emisijos pagrindžia svarbesnio intereso atskleisti informaciją, susijusią su emisija į aplinką, teisinę prezumpciją. Komisija neabejoja šia prezumpcija, ji kritikuoja išlygos dėl emisijos taikymo apimtį, kurią jai priskiria Bendrasis Teismas [26]. Bet skundžiamo sprendimo 47–76 punktuose Bendrasis Teismas nenagrinėja nei pagrindinių teisių reikalavimus atitinkančio aiškinimo, nei TRIPS sutarties. Galbūt tai galėtų būti laikoma teisės klaida, tačiau Komisija ją kritikuoja geriausiu atveju netiesiogiai.

52. Vis dėlto byloje būtų nepagrįsta ir ši (netiesioginė) kritika. Visuomenės interesas sužinoti, kokį poveikį jai gali padaryti emisija ir kokia pirmiausia rizika kyla žmonių sveikatai ir aplinkai, paprastai nusveria ūkio subjektų, gaunančių naudą iš išmetimo, komercinius interesus.

53. Galima šių interesų apsauga pagrindinėmis teisėmis [27] arba pagal TRIPS sutarties 39 straipsnį nieko nekeičia. Šias teises galima apriboti tenkinant svarbesnius interesus [28].

54. Jei tokiu atveju būtinas interesų palyginimas turėtų būti atliekamas kaskart pateikus prašymą leisti susipažinti su informacija, būtų galima tikėtis, kad atitinkami ūkio subjektai aršiai gins savo interesus. Taip būtų užkraunama didelė našta kompetentingoms institucijoms ir kiltų pavojus, kad tokia informacija būtų pateikiama tik po ilgo ir brangaus bylinėjimosi. Tokia rizika atgrasytų daugumą suinteresuotųjų šalių. Siekdamas išvengti tokių problemų, teisės aktų leidėjas galėjo šį palyginimą numatyti priimdamas išlygą dėl emisijos.

55. Tiesa, tokiu būdu nebeįmanoma konkrečiu atveju įvertinti vienas kitam prieštaraujančių interesų. Tačiau toks metodas nėra naujiena įgyvendinant Sąjungos teisę susipažinti su dokumentais. Teisingumo Teismas jau kelis kartus atsisakė konkrečių atvejų tyrimo ir pripažino bendrąją prezumpciją [29]. Ši prezumpcija atitinkamai būdavo susijusi su atsisakymu leisti susipažinti su informacija, tačiau tokia prezumpcija turėtų būti galima ir patvirtinant teisę susipažinti su informacija.

C – *Dėl fitosanitarijos teisės aktų*

56. Apeliacinio skundo pagrindo antroje dalyje Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 38, 40 ir 41 punktus. Juose Bendrasis Teismas nepakankamai atsižvelgė į teisės susipažinti su dokumentais, ypač išlygos dėl emisijos, ir specialiųjų fitosanitarijos teisės aktų nuostatų ryšį.

25 — Sprendimas *Interseroh Scrap and Metals Trading* (C-1/11, EU:C:2012:194, 44 punktas).

26 — Apeliacinio skundo 29, 30 ir 34 punktai.

27 — Sprendimai *Varec* (C-450/06, EU:C:2008:91, 49 punktas) ir *Interseroh Scrap and Metals Trading* (C-1/11, EU:C:2012:194, 43 punktas), o dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos – 2007 m. sausio 11 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas *Anheuser-Busch Inc. prieš Portugaliją* (byla Nr. 73049/01, *Recueil des arrêts et décisions* 2007-I, 72 punktas).

28 — Žr. sprendimus *Nelson ir kt.* (C-581/10 ir C-629/10, EU:C:2012:657, 81 punktas) ir *Križan ir kt.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 113–115 punktai) ir mano išvadą byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (C-266/09, EU:C:2010:546, 95 punktas).

29 — Sprendimai *Komisija / Technische Glaswerke Ilmenau* (C-139/07 P, EU:C:2010:376, 61 punktas), *Švedija / API ir Komisija* (C-514/07 P, C-528/07 P ir C-532/07 P, EU:C:2010:541, 94 punktas), *Komisija / Agrofert Holding* (C-477/10 P, EU:C:2012:394, 64 punktas), *Komisija / Éditions Odile Jacob* (C-553/10 P ir C-554/10 P, EU:C:2012:682, 123 punktas) ir *LPN / Komisija* (C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 49 punktas).

57. Šie argumentai taip pat atsirado neteisingai supratus skundžiamą sprendimą. Faktiškai Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į išlygos dėl emisijos ir specialiųjų fitosanitarijos teisės aktų nuostatų ryšį, kai skundžiamo sprendimo 47–76 punktuose nustatė išlygos dėl emisijos taikymo apimtį.

58. Atsižvelgdama į tai, kiek specialiosios fitosanitarijos teisės aktų nuostatos buvo išnagrinėtos byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.*, pirmiausia atsižvelgiant į Direktyvos dėl augalų apsaugos produktų 14 straipsnį, ir toliau manau, kad jomis nėra kvestionuojamas išlygos dėl emisijos taikymas. Į išlygą dėl emisijos turi būti atsižvelgta ir remiantis Direktyvos dėl augalų apsaugos produktų 14 straipsniu [30].

59. Ši nuostata apsaugo komercines paslaptis tik nedarydama poveikio Direktyvai dėl informacijos apie aplinką, kurioje pateikiama panaši išlyga dėl emisijos, kurios turi laikytis valstybės narės. Tačiau Sąjungos institucijoms taikoma išlyga dėl emisijos negali būti aiškinama kitaip. Be to, pažymėtina, kad abi išlygos dėl emisijos buvo priimtos gerokai anksčiau už Direktyvą dėl augalų apsaugos produktų.

60. Tačiau *po* išlygos dėl emisijos priimtas Reglamentas dėl augalų apsaugos produktų keičia teisinę padėtį, nes 63 straipsnio 2 dalyje apibrėžiamas sąrašas tam tikros informacijos, kurią atskleidus būtų sumažinama komercinių interesų apsauga. Ji apima, be kita ko, duomenis apie visą augalų apsaugos produkto sudėtį, veikliosios medžiagos priemaišų specifikaciją, išskyrus toksikologiniu, ekotoksikologiniu ar aplinkos aspektu svarbiomis laikomas priemaišas ir veikliosios medžiagos, įskaitant priemaišas, gamybos siuntų rezultatus (b, c ir f punktai). Būtent dėl tokios informacijos iškelta byla.

61. Reglamentas dėl augalų apsaugos produktų taip pat taikomas pradinėje byloje. Pagal jo 84 straipsnio 1 dalį jis taikomas nuo 2011 m. birželio 14 d., tai patvirtina 80 straipsnio 5 dalies pereinamojo laikotarpio nuostata dėl atliekamų autorizacijos arba jos keitimo procedūrų. Ginčijamas sprendimas priimtas tik 2011 m. rugpjūčio 10 d.

62. Formaliai saugotinos informacijos sąrašas, pateiktas Reglamento dėl informacijos apie aplinką 63 straipsnio 2 dalyje, neprieštarauja išlygos dėl emisijos taikymui.

63. Pirma, pagal Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 63 straipsnio 3 dalį šis sąrašas neturi poveikio Direktyvai dėl informacijos apie aplinką, kurioje taip pat nustatyta išlyga dėl emisijos. Todėl jis turėtų galioti neturėdamas poveikio Reglamentui Nr. 1049/2001 kartu su Orhuso reglamentu, kuriais Direktyvos dėl informacijos apie aplinką nuostatos tik perkeliamos institucijoms.

64. Antra, sąraše tik nurodoma, kokia informacija patenka į tam tikrų išimčių, taikomų teisei susipažinti su informacija, apsaugos taikymo sritį. Jis dar nesuponuoja klausimo, ar ši informacija vis dėlto turėtų būti suteikiama remiantis svarbesniu visuomenės interesu. Būtent šis klausimas reglamentuojamas išlygoje dėl emisijos, kai kalbama apie informaciją, susijusią su emisija į aplinką, kaip apibrėžta teisinėje svarbesnio visuomenės intereso prezumpcijoje.

65. Vis dėlto remiantis tokiu formaliu požiūriu nebūtų atkreipta pakankamai dėmesio į tai, kad teisės aktų leidėjas, sudarydamas sąrašą, privalėjo žinoti, kad tokia informacija pateikiama tvirtinant augalų apsaugos produktus. Jei jis būtų daręs prielaidą, kad per patvirtinimo procedūrą pateikta informacija pateks į išlygos dėl emisijos taikymo sritį, nes augalų apsaugos produktai yra skirti išmesti į aplinką, jis būtų sudaręs itin slaptos informacijos sąrašą, kuris praktiškai būtų neveiksmingas, nes tuomet šiai informacijai visada būtų taikoma svarbesnio visuomenės intereso prezumpcija, reikalaujanti atskleisti tą informaciją. Tačiau, kaip teisingai pažymėjo Komisija, nėra pagrindo teigti, kad teisės aktų leidėjas sąmoningai nusprendė priimti praktiškai neveikiančią taisyklę.

30 — Žr. mano išvadą byloje *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (C-266/09, EU:C:2010:546, 81 ir 82 punktai).

66. Vadinasi, darytina prielaida, kad teisės aktų leidėjas netiesiogiai iš naujo įvertino numatomą susijusių pagrindinių teisių ir principų pusiausvyrą, todėl siaurai patikslino išlygos dėl emisijos apimtį.

67. Šiuo įvertinimu iš naujo pirmiausia įtvirtinama būtinybė apsaugoti informaciją apie visą augalų apsaugos produkto sudėtį ir apie veikliosios medžiagos priemaišas. Kaip Komisija nurodė sprendime neleisti susipažinti su dokumentais [31], ši informacija neskelbtina pirmiausia todėl, kad iš jos galima daryti išvadas apie gamybos metodą, vadinasi, ir lengviau nukopijuoti produktą. Todėl šis įvertinimas iš naujo, kurį atliko teisės aktų leidėjas, atitinka Teisingumo Teismo argumentus Sprendime *ABNA ir kt.* [32]

68. Vadinasi, išlyga dėl emisijos negali būti taikoma Reglamento dėl augalų apsaugos produktų 63 straipsnio 2 dalyje nurodytai informacijai. Todėl dėl galimybės susipažinti su šia informacija turi būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalį ir Orhuso reglamento 6 straipsnio 1 dalį.

69. Todėl Bendrasis Teismas neteisingai nustatė išlygos dėl emisijos taikymo apimtį, kai skundžiamo sprendimo 75 punkte konstatavo, kad ji apima informaciją apie veikliosios medžiagos priemaišas ir ūkio subjektų sukurtų augalų apsaugos produktų sudėtį.

70. Būtų teisingiau, jei Bendrasis Teismas būtų nusprendęs, kad ši informacija nepateka į išlygos dėl emisijos taikymo sritį, todėl jis privalo atmesti skundo antrąjį pagrindą. Todėl skundžiamas sprendimas turi būti panaikintas.

D – *Dėl ieškinio Bendrajame Teisme*

71. Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

72. Stichting Greenpeace ir *PAN Europe* pateikė du ieškinio pagrindus, kurių Bendrasis Teismas nenagrinėjo. Ieškinio pirmajame pagrinde jos nesutinka su tuo, kad Komisija patvirtino nepalankią Vokietijos nuomonę dėl nagrinėjamų dokumentų pateikimo. Ieškinio trečiajame pagrinde skundžiamasi, kad Komisija nepatikrino, koks konkretus pavojus kiltų atitinkamų ūkio subjektų komerciniams interesams, jei būtų pateikti nagrinėjami dokumentai.

73. Abu klausimai nebuvo proceso Teisingumo Teisme dalykas ir visų pirma jie nebuvo paminėti teismo posėdyje. Be to, Bendrasis Teismas susipažino su ginčijamais dokumentais, o Teisingumo Teismas nesusipažino.

74. Todėl, manau, byloje nėra galimybės priimti sprendimą.

75. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas vis dėlto galiausiai priimtų sprendimą dėl ieškinio, manau, kad, kalbant apie ieškinio trečiąjį pagrindą, svarbus vienas veiksnys, kurio nepaminėjo Komisija savo sprendime atsisakyti leisti susipažinti su dokumentais. Ginčijamo Komisijos sprendimo priėmimo momentu nagrinėjami duomenys buvo daugiau kaip 20 metų senumo. Todėl abejotina, ar jais vis dar būtų galima remtis norint sužinoti naujausius atitinkamų gamintojų gamybos metodus. Be to, per tą laiką konkurentai, remdamiesi faktiškai parduodamu produktu, galėjo visapusiškai išnagrinėti jo sudėtį ir priemaišas ir iš jų padaryti išvadas apie gamybos metodus. Todėl *Stichting Greenpeace* ir *PAN Europe* skundo trečiuoju pagrindu pareikštas prieštaravimas, man atrodo, visiškai pagrįstas.

31 — Žr. šios išvados 21 punktą.

32 — Sprendimas *ABNA ir kt.* (C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, EU:C:2005:741, 82 ir 83 punktai).

VII – **Išvada**

76. Todėl siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Panaikinti 2013 m. spalio 8 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Stichting Greenpeace Nederland ir PAN Europe* / *Komisija* (T-545/11, EU:T:2013:523).

2. Atmesti *Stichting Greenpeace Nederland* ir *Pesticide Action Network Europe* (*PAN Europe*) pareikšto ieškinio dėl panaikinimo antrąjį pagrindą.

3. Grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl ieškinio pirmojo ir trečiojo pagrindų.

4. Atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.